

*Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve
predsednik*

1. 3. 2021

Johan Van Overtveldt
predsednik
Odbor za proračun
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje o splošnih smernicah za pripravo proračuna za leto 2022, oddelek III – Komisija (2020/2265(BUI))

Spoštovani gospod predsednik!

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve je v postopku iz naslova dobil nalogo, da pripravi mnenje in ga predloži vašemu odboru.

Odbor za proračun kot pristojni odbor poziva, naj v svoje splošne smernice za pripravo proračuna za leto 2022, oddelek III – Komisija, vključi naslednje predloge.

Lep pozdrav,

(podpisani) Juan Fernando López Aguilar

POBUDE

o splošnih smernicah za pripravo proračuna za leto 2022, oddelek III – Komisija (2020/2265(BUI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 314 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju člena 106a Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo,
- ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012¹,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027², skupnih izjav Parlamenta, Sveta in Komisije v zvezi s tem³ ter povezanih enostranskih izjav⁴,
- ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovanju z dne 16. decembra 2020 ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za njihovo uvedbo⁵,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije in razveljavitvi Sklepa (EU, Euratom) 2014/335⁶,
- ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2020/2094 z dne 14. decembra 2020 o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po krizi zaradi COVID-19⁷,
- ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije⁸,
- ob upoštevanju splošnega proračuna Evropske unije za proračunsko leto 2021⁹ in

¹ UL L 193, 30.7.2018, str. 1.

² UL L 433I, 22.12.2020, str. 11.

³ UL C 444I, 22.12.2020.

⁴ Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0357, priloga II.

⁵ UL L 433I, 22.12.2020, str. 28.

⁶ UL L 424, 15.12.2020, str. 1.

⁷ UL L 433I, 22.12.2020, str. 23.

⁸ UL L 433I, 22.12.2020, str. 1.

⁹ UL L xx,

skupnih izjav Parlamenta, Sveta in Komisije, ki so mu priložene,

- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne ... o proračunskih smernicah za leto 2022 (00000/2021),
- ob upoštevanju člena 93 Poslovnika;
- ob upoštevanju poročila Odbora za proračun (A9-0000/2021),

Vrnitev v ustaljene tirnice: proračun 2022 za okrevanje po krizi zaradi covid-19

1. meni, da bi moral imeti proračun Unije za leto 2022 še pomembnejšo vlogo pri zagotavljanju pozitivnega in oprijemljivega učinka na življenje državljanov, pri ohranjanju evropskega gospodarstva, spodbujanju naložb in ustvarjanju delovnih mest po vsej Uniji *ter sočasnem omogočanju enakih priložnosti za vse*, kakor tudi pri zmanjševanju ekonomskih, socialnih, ozemeljskih in generacijskih razlik, še zlasti zaradi negotovih gospodarskih obetov, za katere v letu 2022 ne gre pričakovati, da bi se vrnilo na predpandemično raven, ter dejstva, da je treba hitro odpraviti gospodarsko in socialno škodo, ki jo je povzročila pandemija covid-19;
2. zato namerava sprejeti v prihodnost usmerjen proračun, ki bo podprl okrevanje ter Uniji omogočil, da bo povečala naložbe in zmanjšala brezposelnost, spodbudila digitalni in zeleni prehod, izboljšala življenjske obete za mlado generacijo, *zlasti za mlade v ranljivem položaju*, in se posvetila demografskim izzivom ter zagotovila varnost in blaginjo svojim državljanom; meni, da so te prednostne naloge bistvene za okrevanje in gradnjo temeljev za odpornejšo Unijo;
- 2a. *ugotavlja, da bo načrt za okrevanje prinesel številne prednosti državam članicam in državljanom EU, vendar vedno obstaja tveganje, da bodo kriminalci zlorabili sredstva, namenjena ohranjanju delovnih mest in zakonitemu gospodarstvu v Evropi; meni, da bi bilo treba boj proti goljufijam s proračunskimi sredstvi EU, korupciji, pranju denarja in financiranju kriminala v letu 2022 okrepiti;*

Živahno gospodarstvo za spodbujanje naložb in zmanjševanje brezposelnosti

3. poudarja, da se evropsko gospodarstvo še naprej opira na mala in srednja podjetja, ki imajo ključno vlogo pri ustvarjanju delovnih mest in rasti; poudarja, kako pomembno je ustrezno financiranje programa za enotni trg, da bi se z razvojem digitalnih in podjetniških spretnosti povečala konkurenčnost malih podjetij; opozarja tudi, da ima program InvestEU potencial za spodbujanje trajnostnih, inovativnih in socialnih naložb ter za kapitalsko podporo malim in srednjim podjetjem, ki jih je prizadela kriza;
4. poudarja, da je treba stalno vlagati v raziskave in inovacije, zlasti zato, da bi bila EU gonilna sila pri zelenem in digitalnem prehodu; s tem v zvezi poudarja posebne zasluge programa Obzorje Evropa in meni, da je treba malim in srednjim podjetjem nujno ponuditi ustrezno podporo pri raziskavah in inovacijah, da bodo lahko dejavno sodelovala pri teh velikih izzivih;
5. odločno podpira regionalno politiko, ki je glavni naložbeni instrument proračuna EU, omogoča ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo in je eden od temeljev okrevanja;

poudarja, da ima vlogo pri doseganju strateških ciljev EU, kot so zaposlovanje, zeleno gospodarstvo in inovacije, je pa tudi gonilna sila za bolj vključujočo in trajnostno Unijo;

6. ponovno poudarja pomen in potencial programa EU za zdravje, ki je v novem večletnem finančnem okviru postal največji zdravstveni program, ki je bil kdajkoli financiran iz proračuna EU; pričakuje, da se bodo povečale sinergije med vsemi programi EU, ki zagotavljajo dodatne naložbe v zdravstveni sektor, kot so ESS+, ESRR, Obzorje Evropa in Digitalna Evropa;

Soočanje z izzivom digitalnega in zelenega prehoda

7. poudarja, da je kriza zaradi pandemije covida-19 pokazala, kako nujno je odpraviti digitalni razkorak in pospešiti digitalno preobrazbo Evrope; opozarja na pomen sinergij med programi EU, da bi se ustvarili dobri pogoji za pospešitev tržnega uvajanja prelomnih tehnologij in inovacij; meni, da je program za digitalno Evropo ključen za povečanje konkurenčnosti Evrope v svetovnem digitalnem gospodarstvu in doseganje tehnološke suverenosti; pričakuje, da bo ta program spodbudil naložbe v visokozmogljivostno računalništvo, umetno inteligenco in kibernetiko varnost v Evropski uniji ter širjenje naprednih digitalnih znanj in spretnosti v gospodarstvu in družbi; *v zvezi s tem poudarja, da je treba pri razvoju in uporabi vseh algoritmov in aplikacij spoštovati temeljne pravice iz listine o temeljnih pravicah, tudi pravico do zasebnosti in nediskriminacije;*
8. poudarja osrednjo vlogo proračuna EU za uspeh evropskega zelenega dogovora in pravičen prehod na bolj trajnostno in odporno gospodarstvo; zlasti poudarja, da je treba novo strategijo za rast podpreti z ustreznimi sredstvi, da bo Unija lahko izpolnila svoje zaveze in da pri tem ne bo prezrla nikogar, ter namerava pozorno spremljati izvajanje strategije v proračunu za leto 2022; s tem v zvezi poudarja, da je sodobna in vzdržljiva infrastruktura EU ključni element za obnovo konkurenčnosti in vzpostavitev strateške avtonomije EU; zato priznava dodano vrednost instrumenta za povezovanje Evrope in vesoljskih programov EU;

Boljše možnosti za mlado generacijo in reševanje demografskih izzivov

9. poudarja, da je kriza zaradi pandemije covida-19 še posebej prizadela mlade, *zlasti mlade iz ranljivih skupin*, tako kot že finančna kriza leta 2008; zato poudarja, da je treba temeljito preučiti vse možnosti financiranja, da bi mlade *zagotovo* vključili na trg dela in izboljšali njihove življenjske obete;
10. vztraja, da Unija brez mladih ne bo našla trajnostne poti k okrevanju; s tem v zvezi opozarja, kako izjemno pomembno je povečati finančna sredstva za programe Unije, kot je Erasmus+, ki je nesporno prispeval k širjenju izobraževanja, usposabljanja in zaposlitvenih možnosti po vsej Uniji; poudarja potencial tega programa za spodbujanje odličnosti, inovacij in podjetništva na vključujoč način;
11. poudarja, da je treba najti trajnostne in dolgoročne rešitve za uspešen boj s strukturnimi demografskimi izzivi ter za zmanjšanje bega možganov s podeželskih, oddaljenih in manj razvitih območjih EU; poudarja, da so potrebna finančna sredstva za oživitev območij, ki se soočajo z upadanjem prebivalstva, ter za ustrezno podporo starajočemu se prebivalstvu v Evropi v smislu zdravstvenega varstva, mobilnosti in javnih storitev;

poudarja, da je treba vzpostaviti ustrezne strukture za preučevanje trendov in predlagati ukrepe za ustrezno obravnavo demografskih sprememb;

Upravljanje zunanjih meja in migracijskih tokov, mednarodna zaščita ter varnost in blaginja za vse

12. meni, da so temeljne pravice posameznikov, gospodarska rast in blaginja, notranja varnost, upravljanje zunanjih meja EU, ustrezno delovanje schengenskega območja in svoboda gibanja znotraj EU med seboj neločljivo povezani; vztraja, da je treba pri učinkovitem upravljanju zunanjih meja spoštovati pravo Unije in mednarodno pravo, zlasti pravico do azila in načelo nevračanja; opominja, da je treba nujno uvesti neodvisne mehanizme nadzora, da bi preprečili kršitve temeljnih pravic na zunanjih mejah; ugotavlja, da ima Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex), katere mandat je bil nedavno razširjen, pomembno vlogo; je seznanjen s preiskavama o Frontexu, ki sta ju sprožila urad OLAF in evropska varuhinja človekovih pravic, ter sklepom Parlamenta, da v odboru LIBE ustanovi delovno skupino, ki bo spremljala in preiskovala upravljanje in delovanje Frontexa; poudarja, da je treba povečanje proračunskih sredstev za Frontex pospremiti z ustrezno večjo odgovornostjo in preglednostjo ter pogojit z zavezo te agencije, da bo spoštovala zakonodajo Unije; poudarja, da je treba te pomisleke upoštevati pri dodeljevanju proračunskih sredstev Frontexu za leto 2022; poudarja, da je treba schengensko območje še tesneje povezati na podlagi objektivnih meril in da je treba obnoviti svobodno gibanje ter odpraviti kontrole na notranjih mejah; poudarja, kako pomembne so konkretne naložbe EU na področju notranje varnosti, da bi zagotovili in povečali doslednost in spoštovanje temeljnih pravic pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj na ravni EU in pravosodnem odzivanju EU na grožnje čezmejnega kriminala ter spodbudili izmenjavo informacij;
- 12a je seznanjen, da je v večletnem finančnem okviru 2021–2027 za izvajanje migracijske, azilne in integracijske politike predvidenih več sredstev kot prejšnja leta; poziva k učinkovitem programom na ravni držav in Unije, ki bodo utrdili skupni evropski azilni sistem, spodbudili zakonito migracijo in integracijo, vključno z zakonitimi in varnimi potmi, prispevali k boju proti trgovini z ljudmi in spodbujali dostojanstveno vračanje oseb, tudi prostovoljno; poziva države članice in Komisijo, naj poskrbijo za dodelitev zadostnih sredstev za ustrezen sprejem in registracijo beguncev in prosilcev za azil, hitro obravnavo prošelj za azil in učinkovito integracijo migrantov, prosilcev za azil in beguncev; ugotavlja, da so se prehodi čez zunanje meje EU zmanjšali za 13 % v primerjavi z letom 2020, med drugim zaradi pandemije, vseeno pa je bilo število nerešenih prošelj novembra 2020 še vedno zelo visoko, 876.200, torej so potrebna dodatna prizadevanja za njegovo zmanjšanje; opozarja na spreminjajoče se vzorce v migracijskih poteh, zlasti na atlantski, saj se je v letu 2020 število prihodov na Kanarske otoke povečalo za 889 %; poziva k večji pomoči za države članice, kjer je koncentracija migrantov in prosilcev za azil večja, kot so Grčija, Italija, Malta, Španija in Ciper, ter poziva Komisijo, naj več sredstev nameni za solidarnost in pravično delitev odgovornosti med državami članicami; je zelo zaskrbljen zaradi novih smrtnih žrtev v Sredozemskem morju in premajhnih zmogljivosti za operacije iskanja in reševanja; meni, da je iskanje in reševanje odgovornost držav, ki je ni mogoče preložiti na nedržavne akterje; poziva Komisijo, naj nemudoma ustanovi sklad za vzpostavitev misije EU za iskanje in reševanje v Sredozemskem morju; se zavzema za to, da se za

iskanje in reševanje nameni več sredstev, da bi preprečili tragične smrti na morju; znova poudarja, da je treba dodeljena proračunska sredstva podrobno razčleniti, tako da bo imel vsak cilj na področju migracij in azila svojo proračunsko vrstico;

13. *poudarja, da je treba vsem agencijam in organom, ki delujejo na področju temeljnih pravic, azila, varnosti, pravosodja in integriranega upravljanja meja zagotoviti ustrezna finančna sredstva, kadrovske vire in usposabljanje za zaposlene, da bodo lahko uresničevale dodeljene večje pristojnosti, pri tem pa skrbele za varstvo temeljnih pravic posameznikov, zlasti pri svojih dejavnostih;*
14. *meni, da bi si morala EU bolj prizadevati za spoprijemanje z varnostnimi grožnjami, kot so terorizem, radikalizacija, nasilni ekstremizem, nezakonito tihotapljenje, preprodaja drog, kibernetiski kriminal in hibridne grožnje, v Evropi; meni, da bi bilo treba pri dodeljevanju finančnih sredstev upoštevati spreminjajočo se naravo groženj, na primer vzpon desnega ekstremizma, in tudi odpravljanje vzrokov zanje, potrebno pa bi bilo tudi boljše usklajevanje takih programov na ravni EU; pozdravlja strategijo za varnostno unijo, ki jo je Komisija predstavila 24. julija 2020, in poziva k ustreznemu financiranju v njej predvidenih akcijskih načrtov; ugotavlja, da je pandemija prinesla nove izzive na področju kaznivih dejanj;*
- 14a. *poudarja, kako pomembno je ustrezno uvajanje in operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov EU na področju svobode, varnosti in pravice (sistem vstopa/izstopa, ETIAS, ECRIS-TCN, EURODAC, VIS, SIS);*
15. *poudarja odgovornost EU, da zagotovi ustrezna sredstva za reševanje geopolitičnih posledic krize ter varno in stabilno svetovno okolje;*

Zavzemanje za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice

- 15a. *je zelo zaskrbljen, ker se je v nekaterih državah članicah občutno poslabšalo stanje pravne države, demokracije in temeljnih pravic, vključno z neodvisnostjo sodstva, ločitvijo vej oblasti, bojem proti korupciji ter umetniško, akademsko in medijsko svobodo; zato poziva h korenitemu povečanju finančnih sredstev za zaščito teh temeljnih načel; v zvezi s tem pozdravlja akcijski načrt za demokracijo; pozdravlja tudi neutrudno in obsežno delo Agencije EU za temeljne pravice, ki spremlja zakonodajo in prakso držav članic na teh področjih; meni, da bi bilo treba v proračunu predvideti dovolj sredstev za potrebno udeležbo civilne družbe v javnih razpravah in odločanju, zlasti med konferenco o prihodnosti Evrope, pa tudi za spremljanje kršitev temeljnih pravic in zagotavljanje varnosti novinarjev, umetnikov, učiteljev in akademikov;*
- 15b. *znova opozarja, da je neodvisno preiskovalno novinarstvo bistvena sestavina dobro delujoče demokracije, saj proizvaja kakovostne in z dejstvi podprte informacije, se bori proti dezinformacijam, ozavešča državljane ter razkriva krivice in kazniva dejanja; poudarja, da se novinarstvo v Evropi sooča z velikimi izzivi, zlasti pomanjkanjem denarja, zaradi česar sta ogrožena njegova neodvisnost in preživetje; poziva k ambicioznim programom financiranja iz evropskega proračuna za to področje;*
- 15c. *poudarja, da je novi program za državljanstvo, enakost, pravice in vrednote strateško pomemben za utrjevanje demokracije, enakosti in pravne države v EU ter za evropsko državljanstvo; ugotavlja, da vključuje nov sklop o vrednotah Unije za finančno podporo*

organizacijam civilne družbe, ki so dejavne pri spodbujanju pravic na lokalni, regionalni in mednarodni ravni, s tem pa tudi prispevajo k varstvu in spodbujanju vrednot Unije in spoštovanju pravne države ter k demokratičnemu dialogu, preglednosti in dobremu upravljanju, tudi v primerih, ko se krči prostor za civilno družbo; poleg tega opozarja, da je pomembno financirati prizadevanja za enakost spolov, boj proti nasilju na podlagi spola in spodbujanje pravic žensk, tudi do spolnega in reproduktivnega zdravja, ter pravic oseb LGBTIQ v državah članicah; opominja še, da ima program za pravosodje poseben cilj, namreč podporo in spodbujanje usposabljanja v pravosodju z namenom gojenja skupne pravne in pravosodne kulture ter kulture pravne države; prav tako spominja, da bi moralo pravosodno usposabljanje prispevati k ozaveščanju o diskriminaciji in posledicah digitalizacije kazenskega pravosodja za temeljne pravice; poziva k enakomerni porabi proračuna teh programov skozi celotno obdobje večletnega finančnega okvira in k porabi vseh letnih sredstev za posebne cilje;

Posebna in medsektorska vprašanja v zvezi s proračunom za leto 2022

16. pričakuje, da se bo med pripravami na sprejetje proračuna za leto 2022 v praksi uresničil celoten potencial svežnja večletnega finančnega okvira, ter namerava pozorno spremljati izvajanje vseh elementov doseženega dogovora; *znova opozarja na pomen delujočega mehanizma pogojenosti s pravno državo, ki bo povsem v skladu z nedavno sprejeto uredbo o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije, ki je začela veljati 1. januarja 2021, in njenega nemotenega izvajanja;* ponavlja, da se bodo v letu 2022 prvič izvedle prilagoditve za posamezne programe v skladu s členom 5 uredbe o večletnem finančnem okviru, med drugim za vodilne programe EU, ki se bodo financirali z novim mehanizmom na podlagi glob;
17. poudarja, da je pozno sprejetje večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 povzročilo zamude pri začetku izvajanja vodilnih programov EU, kot sta Erasmus+ in Obzorje Evropa, ter pri financiranju zelenega dogovora in strategij za digitalizacijo; zato pričakuje, da bo storjeno vse, da bodo v letu 2022 vsi novi programi EU v celoti delovali, *in vztraja, da je treba preprečiti, da bi kateri od njih omogočil množični nadzor in diskriminacijo;* s tem v zvezi opozarja na skupno izjavo Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije o obvladovanju posledic krize zaradi covida-19, ki je bila objavljena v skupnih sklepih o proračunu za leto 2021 in v kateri je posebna pozornost namenjena gospodarskim sektorjem, kot so mala in srednja podjetja, turizem, gostinstvo in hotelirstvo, pa tudi ljudem, ki jih je kriza najbolj prizadela;
18. pričakuje tudi, da bo v proračunu za leto 2022 predvidenih dovolj sredstev za plačila, tako za nove programe kot za dokončanje preteklih, zlasti glede na pričakovane večje potrebe po plačilih na področju kohezije, ter da bo proračun Unije nudil potrebno gospodarsko spodbudo;
19. poudarja, da se bo proračun EU v letu 2022 znatno povečal z instrumentom Evropske unije za okrevanje, pri čemer bodo do konca tega leta v različnih programih prevzete obveznosti za vsaj 60 % vseh dodeljenih sredstev; vendar je zaskrbljen zaradi zapoznelega začetka najemanja in dajanja posojil v okviru tega instrumenta, ker novi sklep o virih lastnih sredstev, ki te operacije dovoljuje, še ne velja; zato poziva države članice, naj še pospešijo postopek ratifikacije novega sklepa o lastnih sredstvih, da ne bi ogrozili pravočasnega okrevanja;

20. poudarja, da bo proračun Unije za leto 2022 most med prvim in drugim korakom časovnega načrta za uvedbo novih virov lastnih sredstev; s tem v zvezi opozarja, da ga je treba izvrševati nemoteno, da bodo novi viri pokrili vsaj odhodke, povezane z odplačilom instrumenta Evropske unije za okrevanje;
- 20a. *je zelo zaskrbljen, ker nekatere agencije in organi EU na področju pravosodja in notranjih zadev ne prejemajo dovolj sredstev, zato svojega mandata ne bodo mogli izvajati v celoti; opominja, da so dobili nove naloge; poziva, da se agencijam in organom EU na področju pravosodja in notranjih zadev dodeli zadostne finančne in kadrovske vire; poudarja, da bodo najbrž mnogi od njih v letu 2022 potrebovali več sredstev in uslužbencev v ustreznih kategorijah, da bodo lahko uresničili svoj mandat; znova poziva k dodatnim izboljšavam usposabljanja organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, da bodo lahko učinkovito izvajali svoje naloge, pa tudi k usposabljanju o strategijah za boj proti rasizmu in diskriminaciji ter preprečevanje, odkrivanje in prepoved rasnega in etničnega profiliranja in nasilja; vseeno pa vztraja, da mora biti večje financiranje pogojeno z učinkovitim, preglednim in glede na spol uravnoteženim upravljanjem agencij na področju pravosodja in notranjih zadev, pa tudi s polnim spoštovanjem temeljnih pravic, prava EU in mednarodnega prava ter delom v skladu z vrednotami EU;*
21. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji in Računskemu sodišču.